

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาการคล้อยตามอันเนื่องมาจากการกดดันของกลุ่มในสภาพการณ์ 2 สภาพการณ์ คือ 1) สมาชิกทุกคนในกลุ่มเห็นตรงกัน และไม่เห็นด้วยกับผู้รับการทดลอง 2) สมาชิกในกลุ่ม 2 คนจาก 4 คนเห็นตรงกัน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ในกรณีที่ผู้บังคับแนะทั้งหมดเห็นตรงกัน และไม่เห็นด้วยกับผู้รับการทดลองจะมีผลทำให้ผู้รับการทดลองเปลี่ยนแปลงระดับความคิดเห็นมากกว่าในกรณีที่ผู้บังคับแนะ 2 คนจาก 4 คนเห็นตรงกัน

2. ในกรณีที่ผู้บังคับแนะทั้งหมดเห็นตรงกัน และไม่เห็นด้วยกับผู้รับการทดลองจะมีผลทำให้ผู้รับการทดลองใช้เวลาในการคิดก่อนตอบมากกว่าในกรณีที่ผู้บังคับแนะ 2 คนจาก 4 คนเห็นตรงกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพศชาย จำนวน 30 คน สุ่มเข้ากลุ่มทดลองที่ 1 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อความ 6 ข้อความดังนี้

1. การแสดงการก้าวร้าวและการต่อสู้เป็นธรรมชาติของมนุษย์
2. การต่อสู้ในชีวิตของเราเป็นการคัดคนที่ไม่เข้มแข็งออกไป

3. รัฐบาลในแต่ละประเทศควรออกกฎหมายว่าแต่ละครอบครัวควรมีบุตรได้ไม่เกินกี่คน
4. เพื่อให้เกิดความสงบภายในประเทศ แต่ละประเทศจะต้องปกครองแบบประชาธิปไตย
5. ควรมีการแก้กฎหมายเกี่ยวกับการหย่าร้าง เพื่อให้การหย่าร้างทำได้ง่ายขึ้น
6. การเกณฑ์ทหาร เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความพลอภัยของประเทศชาติ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยนำข้อความ 6 ข้อความ ไปทดลองถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 15 คน จับเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบข้อความแต่ละข้อความ และบันทึกเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในแต่ละข้อความ นำผลมาทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าที่ พบว่าผู้รับการทดลองดังกล่าวใช้เวลาเฉลี่ยในการคิดก่อนตอบข้อความที่ 1 ไม่แตกต่างจากข้อความที่ 2-6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผูกผู้ช่วยผู้วิจัยที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพศชาย จำนวน 50 คน ให้เป็นผู้นัดแนะ 4 คน และผู้จับเวลาและบันทึกเหตุผล 1 คน ผู้นัดแนะแต่ละคนต้องท่องจำเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างน้อย 1 เหตุผล ในแต่ละข้อความด้วย

3. ผู้วิจัยสุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับการทดลองจำนวน 30 คน แบ่งผู้รับการทดลองเป็น 2 กลุ่ม ได้รับความไว้วางใจอย่างใดอย่างหนึ่งคือ

3.1 ผู้รับการทดลองที่ได้รับเงื่อนไขทดลองที่ 1 จำนวน 15 คน ผู้รับการทดลองในเงื่อนไขนี้เข้ารับการทดลองครั้งละ 1 คน ร่วมกับผู้นัดแนะ 4 คน ซึ่งผู้นัดแนะ 2 คนจาก 4 คน แสดงความคิดเห็นในระดับเดียวกับผู้รับการทดลอง ผู้นัดแนะที่เหลือ 2 คน แสดงความคิดเห็นตรงข้ามกับผู้รับการทดลอง แต่ระดับความคิดเห็นไม่เกินที่ผู้รับการทดลองแสดง และสามารถบอกเหตุผลได้

3.2 ผู้รับการทดลองที่ได้รับเงื่อนไขทดลองที่ 2 จำนวน 15 คน ผู้รับการทดลองในเงื่อนไขนี้เข้ารับการทดลองครั้งละ 1 คน ร่วมกับผู้นัดแนะ 4 คน ซึ่งผู้นัดแนะทั้งหมดคในกลุ่ม แสดงความคิดเห็นตรงข้าม แต่โดยเฉลี่ยระดับเดียวกับหรือใกล้เคียงกับผู้รับการทดลอง และสามารถบอกเหตุผลได้

4. ผู้วิจัยทดลองดำเนินการทดลองก่อนดำเนินการทดลองจริงในระยะดำเนินการทดลอง

5. ผู้วิจัยเริ่มทดลองโดยจัดให้ผู้รับการทดลองนั่งอันดับที่ 1 โดยบังเอิญ และผู้นัดแนะ 4 คน นั่งในอันดับต่อ ๆ ไป หลังจากผู้ดำเนินการทดลองบอกจุดมุ่งหมายของการทดลองแล้ว (ซึ่ง

ไม่ใช่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง) ผู้ดำเนินการทดลองอ่านข้อความแต่ละข้อความ ผู้รับการทดลองตอบเป็นอันดับแรกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในระดับใด คือตั้งแต่ +10 ถึง -10 ถ้าเห็นด้วยอย่างยิ่งจะให้ค่าใกล้ +10 ถ้าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจะให้ค่าใกล้ -10 และถ้าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยระดับกลางจะได้ค่าใกล้ +5 หรือ -5 ผู้คนแนะนำคนสุดท้ายบอกเหตุผลเป็นอันดับแรก ย้อนกลับไปจนถึงผู้รับการทดลองเป็นคนสุดท้าย หลังจากนั้นผู้แนะนำคนสุดท้ายย้อนกลับไปสู่ผู้รับการทดลอง จะได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนความคิดเห็นได้ ในการทดลองกับผู้รับการทดลองแต่ละคนนั้นผู้แนะนำจะเปลี่ยนความคิดเห็น 2 คน และการเปลี่ยนแปลงนี้จะไม่มากกว่า 2 ระดับสเกล ทั้งมีทิศทางที่แตกต่างไปจากทิศทางของผู้รับการทดลอง

6. วิศวกรคล้ายตามของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้ช่วยผู้วิจัย

6.1 ปล่อยให้เวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการทดลองอ่านข้อความแต่ละข้อความจนจบ และผู้รับการทดลองเริ่มบอกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

6.2 จดระดับความคิดเห็นที่ผู้รับการทดลองตอบเป็นครั้งแรก และเหตุผลที่แสดงความคิดเห็นดังกล่าว ถ้าผู้รับการทดลองเปลี่ยนระดับความคิดเห็นผู้ช่วยผู้วิจัยจดระดับความคิดเห็นเหตุผลที่แสดงความคิดเห็นในครั้งหลัง และจำนวนสเกลที่เปลี่ยนด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์จำนวนช่วงเวลาและค่าเฉลี่ยของจำนวนช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบข้อความที่ 1 และข้อความที่ 2-6 ในกลุ่มควบคุมที่ตอบล่าช้า ในสภาพการณ์ที่ไม่มีการกดดันของกลุ่ม และนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติเพื่อสร้างเป็นเครื่องมือในการทดสอบการคล้ายตามและการใช้เวลาในการคิดก่อนตอบก่อนดำเนินการทดลองในระยะดำเนินการทดลอง

2. วิเคราะห์จำนวนสเกลและค่าเฉลี่ยของจำนวนสเกลที่เปลี่ยนระดับความคิดเห็นของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เพื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3. วิเคราะห์จำนวนช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบข้อความแต่ละข้อความ และค่าเฉลี่ยของช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เพื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

4. วิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที่ ซึ่งทดสอบใน 2 ลักษณะ คือ

4.1 ใช้การทดสอบค่าที่ โดยใช้สูตร t independent เพื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนสเกลที่เปลี่ยนระดับความคิดเห็น โดยใช้ข้อมูลเฉพาะของผู้รับการทดลองที่เปลี่ยนความคิดเห็นเท่านั้น และจำนวนช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

4.2 ใช้การทดสอบค่าที่ โดยใช้สูตร t dependent เพื่อทดสอบความแตกต่างในกลุ่มควบคุมที่ตอบข้อความลำพัง โดยไม่มีการกีดกันของกลุ่ม ระหว่างจำนวนช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบข้อความที่ 1 และข้อความที่ 2-6 เป็นการทดสอบก่อนสร้างเป็นเครื่องมือ ทดสอบความแตกต่างในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ระหว่างจำนวนช่วงเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบข้อความที่ 1 และข้อความที่ 2-6

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 การเปลี่ยนแปลงระดับความคิดเห็นในสภาพการณ์การกีดกันของกลุ่มที่แตกต่างกัน ผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ผู้ศึกษาระบุทั้งหมดเห็นตรงกัน และไม่เห็นด้วยกับผู้รับการทดลอง เปลี่ยนแปลงระดับความคิดเห็นมากกว่าผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ผู้ศึกษาระบุ 2 คน จาก 4 คน เห็นตรงกัน

ตอนที่ 2 เวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบในสภาพการณ์การกีดกันของกลุ่มที่แตกต่างกัน ผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ผู้ศึกษาระบุทั้งหมดเห็นตรงกัน และไม่เห็นด้วยกับผู้รับการทดลอง ใช้เวลาในการคิดก่อนตอบมากกว่าผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ผู้ศึกษาระบุ 2 คน จาก 4 คน เห็นตรงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่องานวิจัยครั้งต่อไปคือ

1. ในการวิจัยนี้วัดเวลาที่ใช้ในการคิดก่อนตอบ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่วัดเพื่อศึกษาผลของการกีดกันของกลุ่มต่อการขัดแย้งในใจ (Conflict) และการรีรอ (Hesitancies) ควรมีการวัดทางสรีระ (Physiological Indices) ควบคู่ไปด้วย เช่น วัดการเต้นของหัวใจเพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ในสภาพการณ์ที่กลุ่มกีดกันบุคคลส่วนหนึ่งจะคล้อยตามและอาจมีการเปลี่ยนแปลง

อื่น ๆ ด้วย คือการขัดแย้งในใจ (Conflict) การรีรอ (Hesitancies) ความเครียด (Stress) หรือความวิตกกังวล (Anxiety)

2. ควรมีการทำแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ ตามเหตุผลผู้รับการทดลองที่คล้อยตามกลุ่ม และตามเหตุผลผู้รับการทดลองอีกส่วนหนึ่งที่ไม่คล้อยตามกลุ่มด้วย เพื่อช่วยในการอธิบายเหตุผลของการคล้อยตามและไม่คล้อยตามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การศึกษาเกี่ยวกับการคล้อยตามมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางบุคลิกภาพและวัฒนธรรมทางสังคม เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจสาเหตุที่มาของการคล้อยตาม ควรนำเอาการอบรมเลี้ยงดูมาเป็นตัวแปรในการศึกษาด้วย

4. ผลการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในประเทศไทย น่าจะมีการศึกษาร่วมกับผู้วิจัยต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบผลการคล้อยตามอันเนื่องมาจากการกดดันของกลุ่มกับนักศึกษาต่างประเทศ และเป็นประโยชน์ในการอธิบายการคล้อยตามจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

5. ควรให้ความสนใจศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่ม (Group Influence) ในด้านอื่น ๆ ในสภาพการณ์จริงในสังคม